

DE STANDAARD

Maandag 22 October.

Abonnementsprijs per 3 maanden:
Voor Amsterdam f 2.50. — Buiten Amsterdam franco f 2.90.
Enkele Nummers 5 Cents aan het Bureel.

BUREEL: Warmoesstraat 106, Amsterdam,
Directeur-Uitgever J. A. WORMSER.

Advertentiën, van 1 tot 6 regels 90 Cents,
ledere regel daarenboven 15 Cents. Aanvragen of vermelding
van liefdegaven 10 Cents per regel.

Het pleidooi van Mr. Huber.

III.

Het groote punt, waarop de strijd tusschen den heer Mr. Huber en de Antirevolutionaire partij losbrandde, betreft twee zeer onderscheiden punten, maar die toch feitelijk zich in één geschil oplossen.

Voor ons sprak het namelijk steeds vanzelf, en herhaaldelijk is dit beweren uitvoerig door ons gestaafd; dat zich onder den naam van *Droite* geen verkapt Conservatisme mocht aandienen.

Ruim van hart en mild van opvatting hebben we steeds de pinnen onzer tente zoo wijd denkbaar uitgezet, en, met het uiterste der inschikkelijkheid en der toegesijheid, binnen onzen kring verwelkomd en in onzen kring als medebijders en medestrijders begroet, mannen, die bijna in elk punt tegen de meer particuliere inzichten en wenschen van *De Standaard* overstonen.

Nooit is ons eigen blad, noch onze eigen opinie shibboleth geweest; en steeds drongen we er op aan, dat uitsluitend het program van *beginsel* en program van *actie* beslissen zou voor de aanhoorigheid tot onze groep.

Enkel voor *beginselen* strenden we, en wie bleek oprechtelijk onzen beginselen te zijn toegedaan, dien steunden we en hielpen we bij de stembus, ook al wisten we zeer wel, dat zijn sympathieën bij de toepassing dier beginselen ons nooit schenken zouden, wat wij in engere beduidenis begerden.

Zelfs al hoorden we, dat een candidaat niet dan schoorvoetend en half meesmuilend belijdenis van onze beginselen gedaan had, toch hebben we niet tegen hem geageerd; eer hem onzen steun geboden. En wat onlangs *De Wag.* schreef, dat een Kamerlid haar geklaagd had over tegenwerking onzerzijds, is een zoo teeder punt en van zoo diep ingrijpende betekenis, dat deze klacht of waar moet gemaakt of herroepen.

Indien er oorzaak tot klachte en zelfbeschuldiging mocht zijn, hebben we ons dan ook veeleer te verwijten, dat we op dit punt te kalm en te inschikkelijk waren, dan dat er sprake zou kunnen zijn van billijke betichting van exclusivisme.

Maar, hoe mild en ruim we ook waren, aan één ding hielden we altoos onverzettelijk vast, en dat was: iemand die Conservatief bleek en bleef, en zich alleen om zijn „Christelijk tintje” bij ons voegen wilden, hebben we nimmer aanvaard.

Dit was ons vaak oorzaak van wezenlijke smart. Niet enkel bij het afwijzen van een enkele die zich aanmeldde, maar veel meer nog bij zoo menig uitmuntend man, met wien we zoo gaarne saam optrokken, en van wien toch de kloof der beginselen ons scheide.

Mannen als Graaf Rutger Jan Schimmelpenninck, Baron van Zuylen van Nyevelt, en zoovele anderen, zouden we het ons een eere rekenen, als eminente tolken te begroeten, indien ze op het stuk der beginselen de grens konden overtrekken.

Nu ze dat niet kunnen, eerbiedigen we hun terughouding; eeren zelfs hun karakter te meer ter oorzaak van hun standvastigheid; en we stellen het op hoogen prijs, wanneer ze dan toch, gelijk Graaf Schimmelpenninck, feitelijk in de Kamer ons steunen met een toewijding, die hun aanspraak geeft op onzen dank.

Maar de grens moet desniettemin bewaakt blijven; en daarom, als Mr. Huber ons thans onder de naam van *Droite* een zeker *aangelengd Conservatisme* wil voorzetten, houde hij ons ten goede, dat we voor zijn aanbod, passen.

Dit nu hangt rechtstreeks saam met het tweede punt waarop we wijzen wilden: Zijn *Individualisme*. Immers het Individualisme vloeit

voort uit de leus der Fransche Revolutie: „Vrijheid, gelijkheid, broederschap!” en het is het Conservatisme, dat aan deze gevaarlijke leus de scherpte afknotte door zijn conniventiën en deftige usantiën.

Gods heilig Woord is de openbaring van het *Organisch* leven, dat lijnrecht tegen het Individualisme overstaat. Een punt, in „Ons Program” zoo breed en zoo bondig uiteengezet, dat we thans volstaan met er op te wijzen.

Het Individualisme is het *Pelagianisme*. „Een hoop zielen op een stuk grond”, gelijk Da Costa het noemde. Geen boom met stam en takken, maar heel ons volk en heel onze partij en heel onze Kamer losse stekken naast elkaar, en in elk van die losse stekken, 't zij ze dan Nederlanders of kiezers of Kamerleden heeten, een *eigen wil*, die, zonder invloed van het verband met anderen, eenvoudig *sibi constat*.

Heel onze Antirevolutionaire partij staat dus reeds krachtens haar *belijdenis van Gods Woord* lijnrecht tegen dit hooggelooide en ook nu weer aangeprezen Individualisme over. Maar ze staat er tegen gekant ook nog om een derde reden.

Immers onze *Volkshistorie* leert ons, dat ons volk machteloos bleef in zijn strijd tegen Spanje, totdat de Calvinisten kwamen, eenvoudig omdat Calvin het beginsel tegenwoordigheid van de *Organisatie* tegenover de *losbandigheid* der Dooperij.

En ook nu, in onzen jongsten strijd, bleek weer, hoe alle poging om aan de Liberalistische tyrannie een einde te maken, haar doel miste, tot eindelijk de Calvinisten weer opstonden, en nogmaals dit machtig beginsel van *Organisatie* toepassend, in betrekkelijk korten tijd de balans deden overslaan.

Van dit beginsel der *Organisatie* is heel onze partij de belichaming.

Daarop steunt het Centraal Comité. Daarop steunen de Provinciale Comité's. Daarop berusten onze centrale verenigingen. Daarop leunen al onze kiesverenigingen. En al wat dusver door de Antirevolutionaire partij verworven werd, dankt ze schier uitsluitend aan dit echt Schriftuurlijk en Calvinistisch begrip.

Mr. Huber daarentegen wil daar nu een eind aan maken.

Hij heft de vlag van het *Individualisme* weer hoog, en speelt daarmee een kaart uit, die rechtstreeks kleur tegenover kleur stelt.

In zijn banier schrijft hij het *Conservatisme*. Nu niet meer bedekt, maar openlijk; en tegen ons *Antirevolutionair* beginsel komt hij beslist en uit overtuiging op.

Nu is hiermee natuurlijk nog niet gezegd, dat hij daarom ook op andere punten den overgang maakt. We nemen zelfs gaarne aan, dat hij op andere punten nog met ons in koor zingt.

Maar dit redt ons niet.

Als een leger zal optrekken, dient allereerst eenheid van inzicht over de samenstelling van het leger te bestaan.

Anders wordt saam optrekken onmogelijk.

Ook nog op een ander punt nipt het; toch een punt dat weer nauw met het vorige saamhangt.

Mr. Huber kent geen „woordvoerders”, kent geen „leiders”; zelfs beging hij de fout om de Ministers, als waren we in Engeland, als parlementaire leidslieden aan te wijzen.

En zie, ook hier steekt weer het Individualisme der Fransche Revolutie in.

Alle menschen gelijk. Alle kiezers gelijk. Dus ook alle Kamerleden gelijk. En of het God den Heere nu al behaagt, om aan den een tienmaal meer *debating power*, tienmaal dieper *inzicht*, en tienmaal rijker *vertrouwen* onder het volk te schenken, dat deert niet en haat niet.

Of Thorbecke in de Kamer zit of niet onbeduidendst lid, dat is al om 't even.

Groen van Prinsterer zou, ware hij

nog in de Kamer, voor Mr. Huber... precies met hem gelijk staan.

Alles niveleeren.

De vlakke het levensideaal.

En nu weten we wel, en het spijt ons meer dan we zeggen kunnen, dat Mr. Huber dit alles niet meer leest (want hij zei zijn abonnement op); maar misschien is er dan toch nog wel een goed vriend, die hem deze ernstige dingen eens oververtelt; en wie weet hoe een goed woord dan nog soms in goede aarde valt.

Lochem en Schiedam.

De drukte van de stembus gaat al door. Bij Lochem nu weer Schiedam!

Toch kunnen én in Lochem én in Schiedam onze kiezers in blij enthousiasme optrekken.

Immers in Lochem komt er een stemming, omdat de man hunner keuze, baron Schimmelpenninck, door den Koning tot zijn Commissaris werd benoemd. En in Schiedam wordt hun de gelegenheid geboden, om hun eer te wreken op de nederlaag van 20 Maart j.l.

De candidaturen staan in Lochem thans uitsluitend.

Jhr. Van Rappard is stellig voor de Liberalen niet de sterkste candidaat, vooral niet na wat ons goede volk ter oore kwam. En Jhr. Brantsen biedt aan de Antirevolutionairen een schitterende gelegenheid, om te toonen met wat warmen ijver ze voor een man van de *Droite*, mits hij slechts met *ons partij optrekt*, uit alle hoeken van het district in het vuur gaan.

Jhr. Brantsen heeft zonder eenig voorbehoud ons Antirevolutionair program aanvaard; zelfs de phrase „in substantie” bezigde hij niet. En nu zal men eens zien, hoe heel de *Gauche* met de *Droite* in toewijding wedijvert, om Brantsen in de Kamer te brengen.

Wie in Schiedam candidaat onzer partij zal worden, weten we nog niet, al hoorden we reeds onderscheidene namen noemen.

Doch dat is van later zorg.

Hoofdzak voor Schiedam is maar, dat onze partij er zich beter organiseert.

Al de fiolen van het Antipapisme zouden Schiedam niet in liberalistische handen gespeeld hebben, zoo die organisatie maar goed in elkaar had gezeten.

Doch daar schortte het aan.

Men had zich van de overwinning zeker gewaand, en daarom geen stormtuig met aan boord genomen.

Laat dit thans anders worden, en men zal eens zien, wat Schiedam anders uit den hoek komt.

In Schiedam is geen derde deel van de kiezers liberaal, en is het dan betamelijk dat voor zulk een district een man, die lijnrecht tegen twee derden van de kiezers overstaat, naar de Kamer gaat?

De Delvenaar.

Ook *De Delvenaar* veroordeelt thans tot onze blijdschap de *Sonderbinderlei* van de heeren Fabius en Huber.

Wel niet openlijk, maar dan toch sub- en obreptief.

Immers in een artikel „Mackay-Keuchenius” d.d. 19 October schrijft dit blad:

„Zoo noodig zullen de Ministers over hunne plannen zich straks bij het begrotings-debat wel voldoende uitlaten: maar wat zij zeggen of zwijgen, zeker zal de houding der rechterzijde geene andere zijn, geene andere kunnen zijn dan die van vrouwen; zij zal tot de Regering zeggen: werk gij voort, onze volle steun is verzekerd aan het Ministerie Mackay-Keuchenius.

Dit gaat ons nu wel wat heel ver.

Vooraf te zeggen: „Wat ge ook zegt of zwijgt, onze volle steun is u verzekerd,” is stellig inconstitutioneel en gewis niet Antirevolutionair.

Maar ook al dingen we iets af op deze overdrift, beslist en kras is in deze woorden dan toch de houding en het stelzel van de heeren Fabius en Huber geoordeeld.

Die toch zeggen: „Neen, vrienden, daar weten we vooraf niets van. Tot op het oogenblik van de stemming houd ik nog mijn stem vrij. En wees o, een ministers, zoo ze naar mijn inzicht van het goede pad afgaan. Dan toch stem ik met de heele liberale partij tegen!”

Vooraf in de *Delvenaar*, een blad dat onlangs het stuk van den heer Fabius opnam, verheugt ons dit wel wat al te kloek, maar dan toch kloek woord, zeer.

Buitenlandsch Overzicht.

Amsterdam, 20 Oct. 1888.

De reis van den Duitschen keizer naar de hoven der verbonden mogendheden, de lang voorbereide, met spanning verwachte reis, behoort weer tot het verledene. Heden komt Z. M. in de Duitsche hoofdstad aan, om in den schoot van zijn gezin de moeilijkheden en beslommeringen der laatste dagen te vergeten.

De uittocht van Wilhelm II was als zijn intocht, steeds feestelijk en schitterend. Ook op zijn terugreis van Napels naar Rome werd hij in laatstgenoemde stad vorstelijk onthaald. Aan geestdriftvolle toejuichingen van de zijde der bevolking ontbrak het nimmer. Donderdagavond had de verlichting van het Coliseum en het Forum plaats; de koninklijke familie met de hooge gasten geneten het ongemeen prachtige schouwspel, dat nu door fraai, maar frisch weder begunstigd werd. Dat het afscheid tusschen de vorsten bijzonder hartelijk zal geweest zijn, kan men, ook bij ontstentenis tot dusver van eenig bericht daaromtrent, veilig aannemen; eveneens dat de bevolking van Rome nogmaals de lucht zal doordaverd hebben met haar *evivas*. Te 3 ure gistermiddag zou de keizer vertrekken, om over Florence en Verona terug te keeren naar Berlijn.

Daar wacht Z. M. Wilhelm II weder een schitterende ontvangst. Toen hij in Juni j.l. den troon besteeg, lag geheel Duitschland nog te veel onder den indruk van het droevig einde van keizer Frederik, dan dat er plaats zou geweest zijn voor jubelklanken. De stad Berlijn begroette Wilhelm II met welwillendheid, doch met waardige ingetogenheid. Thans echter neemt zij zijn terugkeer als aanleiding, om hem in blijder stemming haar hulde te betuigen. In zogenaamd geheime zitting heeft de Gemeenteraad tot grootsche huldigingfeesten besloten, en wel met eenparige stemmen op 3 na. Onnoodig te zeggen dat die twee stemmen van socialistten waren.

De realist schijnt overigens bij den Duitschen keizer nog niet te zijn uitgedoofd. Hij moet thans voornemens zijn om ook aan het Spaatsche hof een bezoek te brengen; de Duitsche regering heeft dit, zoo meldt men uit Madrid, aan den minister van buiten. zaken bekend gemaakt, die er den ministerraad over heeft geraadpleegd. In staatkundige kringen hecht men aan het bezoek niet veel waarde, beschouwt het alleen als een daad van beleefdheid jegens de Regentes. De Spanjaarden zijn nu juist niet zulke groote vrienden van Duitschland, om, wat de politiek betreft, op inniger voet met de Germaansche macht te komen. Vandaar, dat de republikeinsche partij reeds nu tegen het voornemen van Wilhelm II te veld trekt. Toch zullen haar aanhangers wel niet in staat zijn, om het plan van Duitschlands keizer, bestaat het metterdaad, in duigen te doen vallen.

Ontrent het „tegenbezoek” van koning Humbert aan zijn hoogen gast, verneemt men, dat Z. M. er reeds „in beginsel” toe besloten heeft. Het tijdstip zal eerst dan worden vastgesteld, als men weet wanneer de Oostenrijksche keizer naar Rome komt. Zoo melden ten minste de berichten; maar of van laatstgenoemd bezoek veel zal komen is nog de vraag.

Nadere tijdingen uit Madrid melden, dat het met de crisis in Spanje toch zoo erg niet staat als eerst vermoed werd. Denklijk zal alleen de minister van oorlog opgeofferd worden tot redding der anderen, en de saamroeping der Cortes uitgesteld.

De zaak van Bulgarije, schoon, als men weet, weder aan de orde gesteld, vordert uiterst langzaam; het voorstel betreffende een gezamenlijke nota der mogendheden aangaande „t Bulgarsche vraagstuk” schijnt opgegeven. Engeland weigerde deel te nemen aan de onderhandelinge de wege, die te Berlijn gevoerd werden. Lord Salisbury moet aan Bismarck hebben verklaard, dat Engeland zijn onthoudende standpunt in de zaak der Balkan staten wenscht te handhaven. „t Eenige wat te zeggen valt is dus, dat er eigenlijk nog niets valt te zeggen.

Door hoogen waterstand zijn in de Italiaansche voorstad Castellamare 63 huizen ingestort. 100 andere worden bedreigd. Een 1000 tal huisgezinnen zijn van alles beroofd. In Griekenland hebben de aanhoudende slagregens geduchte overstromingen veroorzaakt, die groote en velerlei schade hebben teweeggebracht. De spoorweg van Athene naar Patras is gedeeltelijk weggespoeld.

Vóór eenige dagen werd te Luik een kleine jongen als landlooper door de politie opgenomen, maar alle pogingen om eenige

uitleggingen over zijn afkomst te bekomen bleven vruchteloos. Hij sprak een onbekende taal. Door tusschenkomst van twee ingenieurs uit de fabriek Cockerill, van Seraing, is men er in geslaagd te weten te komen, dat de jongen uit Hongarije kwam, waar zijn vader, houthakker, in een bosch den dood vond en zijn moeder van armoede stierf. Het arme kind dwaalde Europa door en kwam te Luik aan, aalmoezen vragende, en onder den blooten hemel slapende. Zijn land, zegt hij, is zoo arm, dat hij er niet meer wil terugkeeren, daar het zelfs geen eten voor de inwoners oplevert.

De winter heeft in de Oostenrijksche, Duitsche en Zwitsersche bergstreken zijn intocht reeds gedaan door alles met een dik sneeuwkleed te overdekken.

De gele korts heeft te Jacksonville (Verenigde Staten) reeds 291 offers geëischt en 3151 personen op het ziekbed geworpen.

Te Triton in Engeland hebben 400 mijnwerkers den arbeid hervat, nadat hun de vereischte loonverhoging van 10 pct. is toegestaan. In Noord- en Zuid Staffordshire is de werktaking bijna geheel ten einde, echter vreest men dat de beweging zich in de andere mijngebieden zal voortplanten en zoodoende een algemeene werkstaking van 250.000 mijnwerkers tengevolge zal hebben. Indien dit gebeurde, zoude het werkelijk een nationale ramp worden.

Binnenland.

AMSTERDAM, 20 October.

Blijkens een telegram van den G-G van Nederl. Indië van 17 dezer wordt de gouv. ernements kofficaat op Java voor dit jaar thans geraamd op 562,000 pikols.

De Unie, „Een school met den Bijbel.”

(Slot.)

Nadat punt 5 der agenda door de afdeling Bolsward was ingetrokken, ontpon zich een zeer belangrijke discussie over punt 6, van het Locaal Comité te Goes, van dezen inhoud:

„Is het in het belang van het bijzonder Onderwijs, dat er aangedrongen wordt op de benoeming van hoofdonderwijzers aan Bijzondere Scholen in de examencommissiën?”

Tweeërlei strooming was in de vergadering op te merken. De een wilde de vraag met een beslist „ja”, de ander met een even stellig „neen” beantwoord zien. De bezwaren, die werden aangevoerd, waren, dat de onderwijzer te veel door dezen commissarionalen arbeid aan de school werd onttrokken; dat men zoodoende het ideaal: „vrije examens” voor de bijzondere school mischien nimmer zou bereiken enz. De voordeelen echter, vooral voor candidaten, die het bijzonder onderwijs wenschten te dienen, achtte menigen groot.

Da. H. Pierson, van Zetten, behoorde tot degenen, die in dit vraagstuk nog geen opinie hebben. Hoe, vroeg hij, staan de zaken? Kan een bijzonder onderwijzer in een examencommissie invloed uitoefenen op den gang van zaken, kan hij iets ten goede onzer candidaten doen; kan hij door zitting te nemen in de commissie de Regering wijzen op de fouten, die de inrichting der examina aankleven, kan hij ook conditiën stellen voor zijn aanname van den commissie-arbeid? enz. Dat wij voor vrije examens een schoolwezen moeten hebben, zoals bevoerd was, ontkende hij, daar juist een schoolwezen, dat van Noord tot Zuid eenzelfde systeem volgde, ons de fout der huidige examens zou doen aankleven. Had men het een niet gering voordeel genoemd, dat de Staat thans eindelijk de Christelijke school erkennen zou, dat voordeel liet spreker onverschillig, met den Staat had hij op dit terrein lever niets te maken.

Dat bijzondere onderwijzers voor invloed op examencommissiën hebben, meende Da. A. Brummelkamp van Groningen te kunnen ontkennen. Op grond der ervaring van een tweeërlei commissie, die in Groningen van een examencommissie hadden deel uitgemaakt, een meening, die ook door den heer Huisen gedeeld werd en met feiten door hem werd toegelicht.

Daartegenover stond de zienswijze van den inleider, den heer Virts, die wees op het voordeel dat een candidaat had, wanneer hij geëxamineerd werd door iemand, die tenminste met zijn richting bekend was; het zitting nemen van een onzer mannen kon van invloed zijn op taal en letterkunde, pedagogiek, geschiedenis enz. Hij voor zich zou dankbaar willen erkennen, dat dit ministerie de rechtvaardigheid betracht in dezen, maar zou, vasthoudend aan het ideaal: „vrije examens”, niet meer dan een overgangsmaatregel in de huidige benoemingen willen zien. Dat de invloed van één man in zulk een commissie niet veel waard zou zijn, bevestigde spreker met een verwijzing naar Feringa's arbeid in de commissie voor de inrichting van de schoolgebouwen. Ook de afgevaardigde van Amersfoort wenschte met de benoemingen te zien voort, gegaan.

Daar in het debat telkens als ideaal het verkrijgen van vrije examens was voor oogen gesteld, legde de heer J. C. Fabius de vraag in de vergadering neder: „Behoeven wij wel vrije examens?” Is het niet bijvoren hangen in den klank der woorden, wanneer men zegt, dat bij een vrije school de vrije examens behooren? Een examen is geen geloofsbelijdenis, het is een onderzoek, en de vraag is, wordt bij dat onderzoek de billijkheid betracht.

Voorheen was dat zeer zeker niet het geval. Thans voldeet de Regeering aan onze wensch en neemt het onbillijk uit dat onderzoek weg. Laat ons nu wachten en zien hoe dit stelsel werkt, dan kunnen we later altijd nog het al of niet wenschelijke van vrije examens bespreken. En wat de examenvakken aangaat, spr. meende dat bij de huidige examens de opvoedkunde ons zooveel kwaad niet kon doen, voor de hoofdonderwijzers is zij afschaffing en voor de hulponderwijzers beteekent zij niet veel.

Tegenstanders dezer meening verklaarden zich de heeren Huisen en Pierson. Vooral de laatste meende dat het den Staat niet toekwam aan burgers een brevet van knapheid uit te reiken. De examens hebben groten invloed op den gang der studie. Tegenwoordig staat bijv. overal het rekenen op den voorgrond, en van de bekwaamheid in het rekenen hangt maar alles af. Nu gaan de onderwijzers zich daarop natuurlijk bij voorkeur toelagen maar in die richting worden ze door den Staat gestuurd. Spr. zou de vraag van Gies aldus willen beantwoorden: misschien is het benoemen van bijzondere onderwijzers in examencommissies voor de Christelijke school zoo goed niet, maar voor het openbaar onderwijs en de openbare onderwijzers kan het uitstekend werken, daar zij, door de kritiek der bijzondere onderwijzers, van hun hoog standpunt kunnen worden afgerukt.

De heer J. C. Fabius meende echter dat het roeping der Overheid kon zijn, te zorgen dat het peil in het onderwijs niet daalt. Men zou wel zoo ver kunnen gaan van zoo weinig mogelijk onderwijs te willen, en dan zou de Staat toch tusschenbeiden dienen te komen. Laat ons, meende spr., deze zaak aan de lokale comités ter principieele behandeling voorleggen en, in afwachting eener nadere bespreking, op de vraag van Gies een volmondig „ja“ antwoorden.

Daarop nam de heer Lohman het woord, en meende dat over partijdigheid der examens niet erg te klagen valt. Toch mocht niet vergeten worden dat de Staat de examens in één richting drijft en alzoo verkeerd invloed op de studie heeft. Hij rekent niet met de verschillende behoeften in de onderscheiden deelen des lands, zoodat alles uniform wordt. Die eenvormigheid verhoogt het peil van het onderwijs niet, maar drukt het veel meer omlaag. Zoo bijv. met het rekenen. Hoevele vakken worden niet geschaad door de opdriving van dat ene, zelfs op de Christelijke scholen staat vaak het rekenen vooran, omdat de onderwijzers opgevoerd zijn in de leer, dat rekenen bovenaan behoort te staan. De Staat mag geen overwegenden invloed hebben op de richting waarin ons volk ontwikkeld wordt, en spr. zou dan ook de invoering der vrije examens wenschen deensdoo onder toezicht van den Staat. Doch zelfs dat Staats-toezicht zou men kunnen ontberen. Men ziet het aan België. Daar zijn voor het lager onderwijs de examens niet verplichtend, en is dat veelal in handen van geestelijken; maar buiten den Staat hebben de zich zoo goed van hun taak gekwet, dat op nimmerheidsgebied bijv. wij tegen België niet op kunnen. Wilde men aan de regering iets ten deze verzoeken, dan zou het moeten zijn, het daarheen te leiden, dat wij kregen vrije examens, desnoods onder toezicht van de Staat.

Het slot dezer belangrijke discussie was, dat het Bestuur de aandacht van Christelijk-Nationaal Schoolonderwijs en van Gereformeerd Schoolonderwijs, en van de Vereniging van Christelijk Onderwijzers op dit vraagstuk zou vestigen, opdat men meer en meer in dezen tot een vaste overtuiging komen moge.

Daarna kwam aan de orde punt 7, van het Locaal Comité te Bolsward, luidende: „Wijl het vooral in onze dagen voorkomt, dat onderwijzers worden ontelgen, om redenen buiten het onderwijs, geeft het L.C. in overweging of het niet wenschelijk en mogelijk zou zijn, dat het bestuur der Unie in overleg met de besturen voor C. N. S. en G. S. een raad van wijze en vertrouwde mannen in het leven riep, die zich beschikbaar stellen om bij voor komende moeilijkheden tusschen onderwijzers en schoolbesturen als scheidsrechters op te treden.“ en punt 8 van het bestuur der Unie, van dezen inhoud: „Welke maatregelen moeten genomen worden om de rechten der onderwijzers ook te genover de besturen hunner scholen te waarborgen?“

Nadat punt 7 door den afgevaardigde van Bolsward was ingeleid, waarbij hij er op wees, dat juist deze zaak bij de Unie behoorde, die boven de partijen stond, wees de heer Lohman — die mededeelde over dit punt met het Bestuur nog niet geraadpleegd te hebben — ter inleiding van punt 8 op het onvaste van de positie der Christelijke onderwijzers. Deze hebben minder waarborgen dan hun openbare collega's, die beschermd worden door de wet. De besturen van Christelijke scholen moeten de onderwijzers maar niet om allerlei redenen ontslaan kunnen, dat brengt noodwendig schade voor het onderwijs met zich. Tegen zulke willekeurige handelingen kan de onderwijzer waarborgen vinden in een contract, dat hij met de schoolbesturen sluit, en desnoods bij verschil het mogelijk maakt de tusschenkomst van den rechter in te roepen. Maar ook een jury diende te worden benoemd, op welke men zich zou kunnen beroepen bij verschil tusschen de onderwijzers en het bestuur zijner school.

Dit denkbeeld van een jury vond in de vergadering aan de eene zijde eenige bevestiging, aan andere veel sympathie. Ter bevestiging wees men o. a. op de mogelijkheid om de jury saam te stellen en op de wenschelijkheid dat, bij verschil, in 't belang der school de onderwijzer vertrok. Ten slotte werd na levendige discussie en na toelichting zijner meening door den heer Lohman, besloten de zaak een volgend jaar weder ter sprake te brengen.

Het laatste punt der agenda was: „Welke behoort de verhouding van de Unie tot de beide andere schoolvereenigingen (C. N. S. en G. S.) te zijn.“

Het antwoord dat de heer Lohman op deze vraag gaf en waarmee de vergadering instemde was, dat de Unie de taak der propaganda, als voor haar 't meest geschikt, op zich te nemen heeft. Zij werkt op het volk, als hebbende haar ontstaan te danken aan een historisch feit, het petitionnement in '78. De beide andere vereenigingen, zijnde meer kringen van uitgelezen mannen, arbeiden meer ten behoeve van het inwendige der scholen, houden toezicht op haar inrichting enz. Van den grooten arbeid voor de school met de Bijbel heeft op deze wijze ieder lichaam zijn eigenaardig deel.

De vergadering, waar den ganschen dag opgewektheid en levendige belangstelling was waargenomen, werd ten slotte door Ds F. Fortuin met dankzegging gesloten.

De Minister van Koloniën gemachtigd door den Koning, heeft op het door de Eastern Extension Australasia and China Telegraph Company, Limited, te Londen gedaan verzoek vergunning verleend tot nadere uitbreiding harer concessie voor telegraphische verbindingen in Nederland Indië

Wetgeving.

Hij de behandeling van de begrooting van Justitie voor 1889 is in de afdelingen der Tweede Kamer vrij uitvoerig de noodzakelijkheid van de herziening van bestaande wetten en uitvoering van nieuwe wettelijke maatregelen besproken. Aan het voorloopig verslag ontleenen we daaromtrent het volgende:

Terwijl men algemeen wenschte ingelicht te worden omtrent den stand van den arbeid der staatscommissie voor de herziening van het burgerlijk wetboek, van het wetboek van koophandel en voor de wettelijke regeling der vicarier, was men in een afdeeling eenparig van meening dat in de tegenwoordige omstandigheden geen aandrang tot het indienen van bepaalde wetten moest worden gebezigd, maar dat de Minister alleen moest worden uitgenoodigd om het werkplan dat hij zich had voorgesteld te volgen, wel te willen mededeelen.

Men droomt ook op de indiening van wetsontwerpen op het faillissement en de surseance van betaling.

Met nadruk werd ook ditmaal gewezen op de wenschelijkheid van vereenvoudiging van ons procesrecht.

Men vroeg ook of weldra wetsontwerpen waren te wachten op de vennootschappen, en vrachtovervoer en de handelsregisters. Algemeen werd gevraagd hoe het stond met de indiening der militaire wetboeken zoo van strafrecht als van rechtspleging.

Men vroeg welke de voornemens der Regeering zijn ten opzichte der wetgeving op den arbeid, in het bijzonder in verband met de niet ten einde gebrachte parlementaire etquette. Bij de behandeling dezer vraag werd in een afdeeling de wenschelijkheid betoogd om de parlementaire etquette te doen vervangen door een Regeerings-onderzoek.

Ook wilde men vernemen in welk stadium de voorbereiding eener nieuwe wet op het notarisambt verkeert. Hetgeen in den laatste tijd met eenige notariissen voorgevallen is, maakt het gewenscht dat met het indienen eener wet niet langer dan hoog noodzakelijk gedraald worde, althans dat het publiek grooter waarborgen dan tot dusverre tegen verkeerde praktijken verkrijgt.

In een afdeeling werd de beweging ter sprake gebracht door notariissen en candidaat-notariissen in het leven geroepen, tegen de zaakwaarnemery. Gaarne zoude men in kennis gesteld worden met de zinswysing der regering daaromtrent en of zij voornemens is in deze aangelegenheid eenigen maatregel te nemen.

Door eenige leden werd er op aangedrongen, dat de Regeering zoude zorgen voor een behoorlijke Zondagsrust der rijksveldwachters dat zij des Zondags bij het parket geen dienst zouden te verrichten hebben.

De heer C. ten Boom alhier, die, gelijk we vroeger vermeldde, den naam onzer Nederlandsche kunstnijverheid met eere ook in Zuid Afrika ophoudt, heeft bijkans achterstaande aankondiging zijn zaak overgebracht naar de Paleisstraat en haar, gelijk in Engeland veelvuldig voorkomt doch hier zelden, verbonden met een handel in goud en zilverwerken. Is de inrichting van het magazijn zeer fraai, wat daarin wordt gevonden o. a. fraaie chronometers, uurwerken enz., is mede waard gezien te worden: ook naar O. en W. Indië worden de voorwerpen uit dit magazijn verzonden.

In een drukbezochte vergadering van de kiesvereeniging Amsterdam heeft de heer A. Kerdijk, oud-lid van den Amsterdam-schen gemeenteraad, het voorstel besproken, door B. en W. bij onzen raad ingediend tot verhooging van schoolgelden.

Spr. stelde de volgende vraag:

„Behoort deze voordracht van B. en W. tot verhooging van schoolgelden in hare bepalingen en strekking toegejuicht te worden of betreurd, gesteund te worden of wel bestreden? Of behoort de bestrijding een bestrijding te zijn zonder meer, met den wensch dat alles blijve zooals het is, of behoort de kritiek een opbouwend karakter te dragen, zoodat in de plaats van het voorge-stelde iets anders en beters wordt gegeven?“

Het laatste deel van die vraag beantwoordde spr. bevestigend in een rede, waarin hij verklaarde een schoolgeldheffing te verlangen, naar gelang van de draagkracht der ouders, door bijv. de leerlingen in klassen te verdeelen, zooda als de inkomstenbelasting gebruikelijk is. Het onderwijs moest echter meende spr., ook voor minvermogenen op al zijn trappen toegankelijk blijven, en het kosteloos onderwijs voor wie niet betalen kan verkokerd zijn.

De toepassing van spr. denkbeeld wordt alsnog tegengehouden door de wet, maar daartoe moet de wetgever worden aange-zocht om een wijziging tot stand te brengen.

Op de rede volgde een debat waarin hoofdzakelijk op de noodzakelijkheid van kosteloos onderwijs voor minvermogenen werd gewezen.

VLISSINGEN, 19 Oct. In een plechtige zitting van den gemeenteraad op heden werd de nieuw benoemde burgemeester, de heer H. P. J. Tutein Nolthenius door den waarnemenden voorzitter, den heer Th. van Uije Pieterse, geïnstalleerd.

Toen een commissie van drie leden uit den Raad den nieuwen burgemeester had binnengeleid, sprak de voorzitter een hartelijk woord, dat door den heer Nolthenius werd beantwoord, nadat hem het teekenaar-waardigheid van zijn ambt was toegereikt.

En aanzienlijk publiek woonde deze openbare zitting bij, die onmiddellijk na de toespraak van den nieuwen burgemeester werd gesloten.

NIEUWER AMSTEL, 29 Oct. Door de liberale kiesvereeniging Vrijheid en Vooruitgang is besloten voort de vacature van Lennep in den gemeenteraad geen candidaten te stellen.

Tot kraandraiser aan de waterleiding alhier werd benoemd de heer J. Faber oud-leerling der machinisten school op een salaris van 1000.

GENEGD NIEUWS.

De werklozen kwamen hedenmiddag opnieuw in het „Volksparc“ bijeen, teneinde de resultaten te vernemen van de stappen, door de Commissie gister gedaan.

OVERLEDEN.
Rotterdam, 19 Oct. J. L. Heijermans, 94 j., Dordrecht, 18 Oct. A. de Bont, 73 j., Haarlem, 18 Oct. A. van Vloten, 69 j., Zwartwaal, 18 Oct. L. Beukelman, 16 j., Wieringen, 18 Oct. A. Hage, 69 j., Nieuw Amsterdam (Dr.), 15 Oct. C. van Wijk, 62 j., Nijmegen, 10 Oct. W. B. Mellink, 65 j.

Telegrammen.

Parijs, 19 Oct. Morgen zal men in de Kamer een ontwerp inzien, strekkende om op de Beurstransacties die speculatie-transacties zijn een belasting te leggen.

Londen, 19 Oct. Aanvoer van Engelsche Tarwe 800 qrs., vreemde do. 42,100 qrs. Eng. Haver 200 qrs., vreemde do. 60,400 qrs. — Tarweladingen aan de kust ten verkoop aangeboden.

Londen, 19 Oct. Aanvoer van Voornad van geraffineerd Petroleum 145,055 vns. Londen, 19 Oct. Tin Straits 102,126 a. — op levering 3/4 m. 103. — a. — Koper Chili 78. — do. per 3 md. 78. — Boter Friesland 100/108.

Londen, 20 Oct. 2 Tarweladingen aan de kust te koop aangeboden. Londen, 20 Oct. Suiker. Omzet der week 1900 ton in loco, 1200 ton zellende voor Groot-Brittannië en — ton voor t Continent.

Koffie, Rio fair Channel Cargoes 69/6. Glasgow, 19 Oct. Lijzer, pig. 41/6. Liverpool, 20 Oct. Katoen vast. Verkocht 10,000 bn., invoer 10,000 b. Liverpool, 20 Oct. (3de dep.) Katoen. Verkocht 17,000 bn., op speculatie 1000 bn. Amerik. vast. Surats vaster.

Amerik. van verschillende havens L. M. C. lev. Oct./Nov. 54/44. Nov./Dec. 57/44. Dec./Jan. —, Jan./Febr. —, Febr./Mrt. —. Manchester, 19 Oct. Markt stil.

Berlijn, 19 Oct. (Slotkoersen). Rogge. Nov./Dec. 169. — Dec. 169.50. Raapolie, Oct. 56.90, April/Mei 56.40 Tarwe, Nov./Dec. 187. — Dec. 188. — Spiritus loco 33. — Oct./Nov. 32.70, April/Mei 35.20.

Wissel Amst. 2/4 m. — do. kort. — Bremen, 19 Oct. Petroleum, loco 8.10. Reuzel, Wilcox loco —.

Rijst vast. Hamburg, 19 Oct. Raapolie loco 60. — Petroleum loco 8.15 brief, do. 8.05 geld. Oct. Dec. 8.10 brief.

Reuzel Steam 48/8. Koffie. Omzet van 18 Oct. 56,500 balen. Santos goed average per Oct. 71. — Dec. 71 1/4. Maart 70 1/4. Mei 70 1/4.

Stemming ongemakkelijk. Keulen, 20 Oct. Tarwe, dadel. vreemde 22. — Nov. 20.80. Maart 21.85. Rogge, dadel. vreemde 17. — Nov. 15.80. Maart 18.27. Raapolie, dadel. 61. — Oct. 60.50 Mei 57.80.

Tarwe en Rogge hooger. Olie hooger. Rijnhoogte ten 1 uur 4.17. Schijn weer.

Parijs, 20 Oct. Raapolie, loopende maand fr. 75.25, Nov. fr. 75.25, Dec. fr. 75.10, 4 eerste maanden fr. 75.25, Nov. fr. 68.25, Dec. fr. 68.25, 4 eerste maanden fr. 68.25.

Suiker, 68 1/2 dad. fr. 33.50 a 33.75, witte No. 5 loopende maand fr. 37.30, Nov. fr. 37.10, 4 maanden van Oct. fr. 37.30, 4 eerste maanden fr. 33. — do. geraffineerde fr. 106.50 a fr. 107.50.

Meel, 12 merken, loopende maand fr. 64.50. Nov. fr. 62.50, 4 maanden van Nov. fr. 62.75, 4 eerste maanden fr. 63.40.

Tarwe, loopende maand fr. 27.25, Nov. fr. 27.75, 4 maanden van Nov. fr. 27.80, 4 eerste maanden fr. 28.40.

Rogge, loopende maand fr. 15. — Nov. fr. 15.10, 4 maanden van Nov. fr. 15.60, 4 eerste maanden fr. 16.25.

New-York, 19 Oct. (Slotkoersen.) Be leening Staats-Effecten 2. — do. andere Effecten 2. — Wissel op Londen 80/0. 4.84. — id. op Parijs 5.23 1/2. Id. op Berlijn 94 1/2. 4. Amerika 127 1/2. Id. op Spoorweg-Aand. 29 1/2. Illinois Shares 16. — Wabash St. L. & Pac. Pref. 27 1/2. Miss. Kans. en Texas Aand. 11 1/2. Union Pac. Aand. 64 1/2. Central Pac. do. 66 1/2. Can. Pac. Sp. A. 57 1/2. N.-York Centr. A. 108 1/2. St. Louis & San Fr. Pref. Aand. 70 1/2. Lake Shore do. 102 1/2. Chic. N.-Western pref. dito 143 1/2. Canada South do. 54 1/2. Louis Nashv. gew. do. 60 1/2. Chic. Milw. St. Paul gew. dito 65 1/2. N.-Y. Ont. West. gew. do. 16 1/2. Denver do. 19 1/2. Manitoba Minn. pols. 101 1/2. Michig. Centr. Shares 88 1/2.

(Goederenmarkt). Katoen op lev. Oct. 953 Jan. 977. do. middling Upland 9 1/2. do. middling New-Orleans 9 1/2. Petroleum, ruwe 6 1/2. do. Pipe line Cert. 9 3/4. do. geraffineerde 7 1/2. do. to Philadelphia 7 1/4. Rogge Nov. 18. — Reuzel Wic. 96.00. Fairb. 9.50 do. levering Nov. 9.25. Meel 4.05. Maas 50 1/2. Tarwe roode winter loco 110. — do. lev. loop. maand 108 1/2. lev. aanst. maand 109 1/2. lev. daaropvolgende maand 111 1/2. lev. Mei 116 1/4. Tarwe, voorjaars no. 2 loco 109 1/2. Suiker 5 1/2. Koffie, Fair Rio 16. — do. Good Rio 16 1/2. do. Rio low ord. Stand. no. 7 levering Jan. 13.55 a 13.60. Vracht naar Liverpool per bushel 8 1/2. do. naar Londen 5. — do. voor Katoen 4 1/2. Lijzer (No. 1) Coldness 23.50. Talk 5 1/2. Tin, Straits 23.50. Katoen, dagelijkse ontvangst 45,000 bn., dagelijkse uitvoer naar Groot-Brittannië 9,000 bn., dagel. uitvoer naar t vasteland 18,000 bn.

Handels- en Marktberichten.

Amsterdam, 20 Oct. Tarwe per 2400 kil. op levering onveranderd, Nov. / 229, Maart / 239.

Rogge per 2100 kilogram op levering prijshoudend, Oct. / 132, 131, Maart / 140, / 139, Mei / 139.

Koffie, goed ord. Java 48. — c. Afgedaan 437 b. Java W.B. (Sengon) ex Zuid Holland en 175 b. do. (Brangab) ex Ba.avia.

Tin vast, Banka prompt / 64 gehouden, Nov.-veiling / 63 1/2. gedaan. Billiton loco en levering / 63 a 63 1/2.

Katoen zeer vast, Nov./Jan. 20c., Mei/Juni 80c. a. gehouden.

Suiker. Biet kalm, Nov./Dec. / 16 a 15 1/2, Jan. / 16 gedaan.

Petroleum. Geraf. Am. r. loco / 980, Oct. / Nov. / 970, Dec. / 960, Januari / Maart / 970, in cons. / 11. — Nobel loco / Oct. / 930, Nov./Jan. / 910. E in cont. Amer. / — Nobel / — kalm.

Amsterdam, 20 Oct. Aardappelen. De prijzen zijn: Andijk muisjes / — a. — Flakkeesch-jammen / 4. — a. 4.50. Duinzand / 5. — a. — Andijk, ronde / — a. — Andijk, gladde / 3.20 a 3.50. Andijk, ronde / 3.20 a 3.50. Noordwijker zand / 5. — a. — Katwijker blauwzand / 5. — a. — Katwijker blauwzand / 5. — a. — Rijnburgers / 5. — a. — Geldersche kralen / 5. — a. — Haarlemmer bolles / 5. — a. — Zeeuws. Spuis jammen / 4. — a. 4.75. Frie

sche Hamburgers / 2.10 a 2.35. Sassenheimer / — a. — Friesche Engelsche / 2.20 a 2.30. Geldersche muisjes / — a. — Hillegommer / — a. — Geld. jammen / — a. — do. champignons / 8. — a. — Andijk blauwen / 2.80 a 3. — Friesche botergel / — a. — Katwijker pittens / — a. — Geldersche blauwen / 2.40 a 2.60. Ippolder blauwen / — a. — Hillegommer grave / 3. — a. — Friesche Franeker / 3. — a. 3.30. do. Munstersche / 2. — a. 2.30. Sakals. / 3.35 a 3.80. Pruis. roode / 2.80 a 3. — do. Hamburgers / 4.05 a 4.20. Ippolder champignons / — a. — do. 6 ladingen.

Handel slaau. Saterdag, 20 Oct. Montwijn / 10. — Je. aever / 15.50. Amsterdamsche Proef / 16.75. per H.L. sonder tust of beasting. Spoening. mure per ketel / 1.20. Spoeling, commissie / 1.40 per ketel.

Utrecht, 20 Oct. Ter Graanmarkt aangevoerd: 20 hekt. ruwarij Tarwe / 8.75 a 9.25. 70 hekt. Tarwe / 8. — a. 8.75. 30 hekt. Rogge / 5.25 a 6. — 15 hekt. Gerst / 4.50 a 5. — 80 hekt. Haver / 3.50 a 4. — 10 hekt. Roekweit / 6.50 a 7. — 15 hekt. Duivenboonen / 7.25 a 8. — hekt. Groene Erwtien / — a. — hekt. Witte Boonen / — a. — hekt. Koolzaad / — a. — hekt. 105 hekt. Aardappelen / 3.10 a 4. — Boter / 1.20 a 1.40. Weiboter / — a. — per kil. Eieren / 6. — a. 6.50 per 100 stuks.

Aangevoerd: 1868 stuks Vee. Vette Koeien / 140 a 220. Kalkkoeien / 150 a 240. Melk koeien / 30 a 180. Vaarskoeien / 70 a 140. Vaarsen / 35 a 120. Stieren / 30 a 150. Pinken / 20 a 90. Vette Kalveren / — a. — Magere Kalveren / 10 a 30. Vette Schapen / 12 a 85. magere do. / 10 a 18. Lammeren / 10. — a. 18.

Handel redelijk. Kalkkoeien / 2.50 a 3.50. Kippen / 0.60 a 0.90. Eenden / 0.40 a 0.90. Hazen / 2. — a. 2.50. Duiven (per paar) / 0.30 a 0.40. Ganzen / — a. — Konijnen / 0.40 a 1. — Patrijzen / 1.25 a 1.50. Fasanten / — a. — Watersnippen (p. paar) / — a. — Houtsnippen / — a. — Kuikens / 1. — a. 1.20. Kwartels / 0. — a. 0. — Heerenveen, 20 Oct. Boter. Heden zijn de prijzen als volgt: Romkema 1e keur / 47.50 a 2e keur / 45.50 a 3e keur / 45.50 a 4e keur / 45.50 a 5e keur / 45.50 a 6e keur / 45.50 a 7e keur / 45.50 a 8e keur / 45.50 a 9e keur / 45.50 a 10e keur / 45.50 a 11e keur / 45.50 a 12e keur / 45.50 a 13e keur / 45.50 a 14e keur / 45.50 a 15e keur / 45.50 a 16e keur / 45.50 a 17e keur / 45.50 a 18e keur / 45.50 a 19e keur / 45.50 a 20e keur / 45.50 a 21e keur / 45.50 a 22e keur / 45.50 a 23e keur / 45.50 a 24e keur / 45.50 a 25e keur / 45.50 a 26e keur / 45.50 a 27e keur / 45.50 a 28e keur / 45.50 a 29e keur / 45.50 a 30e keur / 45.50 a 31e keur / 45.50 a 32e keur / 45.50 a 33e keur / 45.50 a 34e keur / 45.50 a 35e keur / 45.50 a 36e keur / 45.50 a 37e keur / 45.50 a 38e keur / 45.50 a 39e keur / 45.50 a 40e keur / 45.50 a 41e keur / 45.50 a 42e keur / 45.50 a 43e keur / 45.50 a 44e keur / 45.50 a 45e keur / 45.50 a 46e keur / 45.50 a 47e keur / 45.50 a 48e keur / 45.50 a 49e keur / 45.50 a 50e keur / 45.50 a 51e keur / 45.50 a 52e keur / 45.50 a 53e keur / 45.50 a 54e keur / 45.50 a 55e keur / 45.50 a 56e keur / 45.50 a 57e keur / 45.50 a 58e keur / 45.50 a 59e keur / 45.50 a 60e keur / 45.50 a 61e keur / 45.50 a 62e keur / 45.50 a 63e keur / 45.50 a 64e keur / 45.50 a 65e keur / 45.50 a 66e keur / 45.50 a 67e keur / 45.50 a 68e keur / 45.50 a 69e keur / 45.50 a 70e keur / 45.50 a 71e keur / 45.50 a 72e keur / 45.50 a 73e keur / 45.50 a 74e keur / 45.50 a 75e keur / 45.50 a 76e keur / 45.50 a 77e keur / 45.50 a 78e keur / 45.50 a 79e keur / 45.50 a 80e keur / 45.50 a 81e keur / 45.50 a 82e keur / 45.50 a 83e keur / 45.50 a 84e keur / 45.50 a 85e keur / 45.50 a 86e keur / 45.50 a 87e keur / 45.50 a 88e keur / 45.50 a 89e keur / 45.50 a 90e keur / 45.50 a 91e keur / 45.50 a 92e keur / 45.50 a 93e keur / 45.50 a 94e keur / 45.50 a 95e keur / 45.50 a 96e keur / 45.50 a 97e keur / 45.50 a 98e keur / 45.50 a 99e keur / 45.50 a 100e keur / 45.50 a 101e keur / 45.50 a 102e keur / 45.50 a 103e keur / 45.50 a 104e keur / 45.50 a 105e keur / 45.50 a 106e keur / 45.50 a 107e keur / 45.50 a 108e keur / 45.50 a 109e keur / 45.50 a 110e keur / 45.50 a 111e keur / 45.50 a 112e keur / 45.50 a 113e keur / 45.50 a 114e keur / 45.50 a 115e keur / 45.50 a 116e keur / 45.50 a 117e keur / 45.50 a 118e keur / 45.50 a 119e keur / 45.50 a 120e keur / 45.50 a 121e keur / 45.50 a 122e keur / 45.50 a 123e keur / 45.50 a 124e keur / 45.50 a 125e keur / 45.50 a 126e keur / 45.50 a 127e keur / 45.50 a 128e keur / 45.50 a 129e keur / 45.50 a 130e keur / 45.50 a 131e keur / 45.50 a 132e keur / 45.50 a 133e keur / 45.50 a 134e keur / 45.50 a 135e keur / 45.50 a 136e keur / 45.50 a 137e keur / 45.50 a 138e keur / 45.50 a 139e keur / 45.50 a 140e keur / 45.50 a 141e keur / 45.50 a 142e keur / 45.50 a 143e keur / 45.50 a 144e keur / 45.50 a 145e keur / 45.50 a 146e keur / 45.50 a 147e keur / 45.50 a 148e keur / 45.50 a 149e keur / 45.50 a 150e keur / 45.50 a 151e keur / 45.50 a 152e keur / 45.50 a 153e keur / 45.50 a 154e keur / 45.50 a 155e keur / 45.50 a 156e keur / 45.50 a 157e keur / 45.50 a 158e keur / 45.50 a 159e keur / 45.50 a 160e keur / 45.50 a 161e keur / 45.50 a 162e keur / 45.50 a 163e keur / 45.50 a 164e keur / 45.50 a 165e keur / 45.50 a 166e keur / 45.50 a 167e keur / 45.50 a 168e keur / 45.50 a 169e keur / 45.50 a 170e keur / 45.50 a 171e keur / 45.50 a 172e keur / 45.50 a 173e keur / 45.50 a 174e keur / 45.50 a 175e keur / 45.50 a 176e keur / 45.50 a 177e keur / 45.50 a 178e keur / 45.50 a 179e keur / 45.50 a 180e keur / 45.50 a 181e keur / 45.50 a 182e keur / 45.50 a 183e keur / 45.50 a 184e keur / 45.50 a 185e keur / 45.50 a 186e keur / 45.50 a 187e keur / 45.50 a 188e keur / 45.50 a 189e keur / 45.50 a 190e keur / 45.50 a 191e keur / 45.50 a 192e keur / 45.50 a 193e keur / 45.50 a 194e keur / 45.50 a 195e keur / 45.50 a 196e keur / 45.50 a 197e keur / 45.50 a 198e keur / 45.50 a 199e keur / 45.50 a 200e keur / 45.50 a 201e keur / 45.50 a 202e keur / 45.50 a 203e keur / 45.50 a 204e keur / 45.50 a 205e keur / 45.50 a 206e keur / 45.50 a 207e keur / 45.50 a 208e keur / 45.50 a 209e keur / 45.50 a 210e keur / 45.50 a 211e keur / 45.50 a 212e keur / 45.50 a 213e keur / 45.50 a 214e keur / 45.50 a 215e keur / 45.50 a 216e keur / 45.50 a 217e keur / 45.50 a 218e keur / 45.50 a 219e keur / 45.50 a 220e keur / 45.50 a 221e keur / 45.50 a 222e keur / 45.50 a 223e keur / 45.50 a 224e keur / 45.50 a 225e keur / 45.50 a 226e keur / 45.50 a 227e keur / 45.50 a 228e keur / 45.50 a 229e keur / 45.50 a 230e keur / 45.50 a 231e keur / 45.50 a 232e keur / 45.50 a 233e keur / 45.50 a 234e keur / 45.50 a 235e keur / 45.50 a 236e keur / 45.50 a 237e keur / 45.50 a 238e keur / 45.50 a 239e keur / 45.50 a 240e keur / 45.50 a 241e keur / 45.50 a 242e keur / 45.50 a 243e keur / 45.50 a 244e keur / 45.50 a 245e keur / 45.50 a 246e keur / 45.50 a 247e keur / 45.50 a 248e keur / 45.50 a 249e keur / 45.50 a 250e keur / 45.50 a 251e keur / 45.50 a 252e keur / 45.50 a 253e keur / 45.50 a 254e keur / 45.50 a 255e keur / 45.50 a 256e keur / 45.50 a 257e keur / 45.50 a 258e keur / 45.50 a 259e keur / 45.50 a 260e keur / 45.50 a 261e keur / 45.50 a 262e keur / 45.50 a 263e keur / 45.50 a 264e keur / 45.50 a 265e keur / 45.50 a 266e keur / 45.50 a 267e keur / 45.50 a 268e keur / 45.50 a 269e keur / 45.50 a 270e keur / 45.50 a 271e keur / 45.50 a 272e keur / 45.50 a 273e keur / 45.50 a 274e keur / 45.50 a 275e keur / 45.50 a 276e keur / 45.50 a 277e keur / 45.50 a 278e keur / 45.50 a 279e keur / 45.50 a 280e keur / 45.50 a 281e keur / 45.50 a 282e keur / 45.50 a 283e keur / 45.50 a 284e keur / 45.50 a 285e keur / 45.50 a 286e keur / 45.50 a 287e keur / 45.50 a 288e keur / 45.50 a 289e keur / 45.50 a 290e keur / 45.50 a 291e keur / 45.50 a 292e keur / 45.50 a 293e keur / 45.50 a 294e keur / 45.50 a 295e keur / 45.50 a 296e keur / 45.50 a 297e keur / 45.50 a 298e keur / 45.50 a 299e keur / 45.50 a 300e keur / 45.50 a 301e keur / 45.50 a 302e keur / 45.50 a 303e keur / 45.50 a 304e keur / 45.50 a 305e keur / 45.50 a 306e keur / 45.50 a 307e keur / 45.50 a 308e keur / 45.50 a 309e keur / 45.50 a 310e keur / 45.50 a 311e keur / 45.50 a 312e keur / 45.50 a 313e keur / 45.50 a 314e keur / 45.50 a 315e keur / 45.50 a 316e keur / 45.50 a 317e keur / 45.50 a 318e keur / 45.50 a 319e keur / 45.50 a 320e keur / 45.50 a 321e keur / 45.50 a 322e keur / 45.50 a 323e keur / 45.50 a 324e keur / 45.50 a 325e keur / 45.50 a 326e keur / 45.50 a 327e keur / 45.50 a 328e keur / 45.50 a 329e keur / 45.50 a 330e keur / 45.50 a 331e keur / 45.50 a 332e keur / 45.50 a 333e keur / 45.50 a 334e keur / 45.50 a 335e keur / 45.50 a 336e keur / 45.50 a 337e keur / 45.50 a 338e keur / 45.50 a 339e keur / 45.50 a 340e keur / 45.50 a 341e keur / 45.50 a 342e keur / 45.50 a 343e keur / 45.50 a 344e keur / 45.50 a 345e keur / 45.50 a 346e keur / 45.50 a 347e keur / 45.50 a 348e keur / 45.50 a 349e keur / 45.50 a 350e keur / 45.50 a 351e keur / 45.50 a 352e keur / 45.50 a 353e keur / 45.50 a 354e keur / 45.50 a 355e keur / 45.50 a 356e keur / 45.50 a 357e keur / 45.50 a 358e keur / 45.50 a 359e keur / 45.50 a 360e keur / 45.50 a 361e keur / 45.50 a 362e keur / 45.50 a 363e keur / 45.50 a 364e keur / 45.50 a 365e keur / 45.50 a 366e keur / 45.50 a 367e keur / 45.50 a 368e keur / 45.50 a 369e keur / 45.50 a 370e keur / 45.50 a 371e keur / 45.50 a 372e keur / 45.50 a 373e keur / 45.50 a 374e keur / 45.50 a 375e keur / 45.50 a 376e keur / 45.50 a 377e keur / 45.50 a 378e keur / 45.50 a 379e keur / 45.50 a 380e keur / 45.50 a 381e keur / 45.50 a 382e keur / 45.50 a 383e keur / 45.50 a 384e keur / 45.50 a 385e keur / 45.50 a 386e keur / 45.50 a 387e keur / 45.50 a 388e keur / 45.50 a 389e keur / 45.50 a 390e keur / 45.50 a 391e keur / 45.50 a 392e keur / 45.50 a 393e keur / 45.50 a 394e keur / 45.50 a 395e keur / 45.50 a 396e keur / 45.50 a 397e keur / 45.50 a 398e keur / 45.50 a 399e keur / 45.50 a 400e keur / 45.50 a 401e keur / 45.50 a 402e keur / 45.50 a 403e keur / 45.50 a 404e keur / 45.50 a 405e keur / 45.50 a 406e keur / 45.50 a 407e keur / 45.50 a 408e keur / 45.50 a 409e keur / 45.50 a 410e keur / 45.50 a 411e keur / 45.50 a 412e keur / 45.50 a 413e keur / 45.50 a 414e keur / 45.50 a 415e keur / 45.50 a 416e keur / 45.50 a 417e keur / 45.50 a 418e keur / 45.50 a 419e keur / 45.50 a 420e keur / 45.50 a 421e keur / 45.50 a 422e keur / 45.50 a 423e keur / 45.50 a 424e keur / 45.50 a 425e keur / 45.50 a 426e keur / 45.50 a 427e keur / 45.50 a 428e keur / 45.50 a 429e keur / 45.50 a 430e keur / 45.50 a 431e keur / 45.50 a 432e keur / 45.50 a 433e keur / 45.50 a 434e keur / 45.50 a 435e keur / 45.50 a 436e keur / 45.50 a 437e keur / 45.50 a 438e keur / 45.50 a 439e keur / 45.50 a 440e keur / 45.50 a 441e keur / 45.50 a 442e keur / 45.50 a 443e keur / 45.50 a 444e keur / 45.50 a 445e keur / 45.50 a 446e keur / 45.50 a 447e keur / 45.50 a 448e keur / 45.50 a 449e keur / 45.50 a 450e keur / 45.50 a 451e keur / 45.50 a 452e keur / 45.50 a 453e keur / 45.50 a 454e keur / 45.50 a 455e keur / 45.50 a 456e keur / 45.50 a 457e keur / 45.50 a 458e keur / 45.50 a 459e keur / 45.50 a 460e keur / 45.50 a 461e keur / 45.50 a 462e keur / 45.50 a 463e keur / 45.50 a 464e keur / 45.50 a 465e keur / 45.50 a 466e keur / 45.50 a 467e keur / 45.50 a 468e keur / 45.50 a 469e keur / 45.50 a 470e keur / 45.50 a 471e keur / 45.50 a 472e keur / 45.50 a 473e keur / 45.50 a 474e keur / 45.50 a 475e keur / 45.50 a 476e keur / 45.50 a 477e keur / 45.50 a 478e keur / 45.50 a 479e keur / 45.50 a 480e keur / 45.50 a 481e keur / 45.50 a 482e keur / 45.50 a 483e keur / 45.50 a 484e keur / 45.50 a 485e keur / 45.50 a 486e keur / 45.50 a 487e keur / 45.50 a 488e keur / 45.50 a 489e keur / 45.50 a 490e keur / 45.50 a 491e keur / 45.50 a 492e keur / 45.50 a 493e keur / 45.50 a 494e keur / 45.50 a 495e keur / 45.50 a 496e keur / 45.50 a 497e keur / 45.50 a 498e keur / 45.50 a 499e keur / 45.50 a 500e keur / 45.50 a 501e keur / 45.50 a 502e keur / 45.50 a 503e keur / 45.50 a 504e keur / 45.50 a 505e keur / 45.50 a 506e keur / 45.50 a 507e keur / 45.50 a 508e keur / 45.50 a 509e keur / 45

